

YARGISAL DAVRANIŞ ÇALIŞMALARI ÇALIŞMA GRUBU



Sorumlu öğretim üyesi:

Dr. Öğr. Üyesi Serkan Yolcu

Bu çalışma grubunun amacı genel olarak anayasa yargısında ve özel olarak Türk Anayasa Mahkemesinin (AYM) yargısal davranışını hukuk fakültesi öğrencileri ile birlikte tartışmak, anayasa yargıçlarının karar alma davranışlarını hukuk normu dışında hangi faktörlerin etkilediğini gözlemlemeye çalışmaktır. Yargısal davranış alanı ABD’de ortaya çıkmış ve orada pekişmiştir. Ancak son yıllarda yargısal davranış araştırmaları ABD dışına yayılmaktadır ve dünya çapında kuram, veri ve konu açısından muazzam gelişmelere şahit olunan bir alana dönüşmüştür. Yargısal karar alma mekanik ve rasyonel bir süreç olmaktan ziyade, sosyal, psikolojik ve siyasi etkenlerin etkilediği bir davranışsal süreçtir. Örneğin yargıçların aç veya tok iken verdikleri kararların farklılaşması veya Ramazan ayında ceza yargılamalarında verilen kararlarda daha hoşgörülü olmaları yargısal karar alma sürecinin komplike yapısını göstermektedir. Öyleyse mahkemelerin vardığı sonuçları davranışsal açıdan ele almak, içtihadın sağlamlığını ölçmeyi mümkün kılabilir. Başka bir ifadeyle, mahkeme kararlarının vardığı sonuçları hukuksal gerekçenin ötesine geçerek incelemek önemli ve değerlidir. Bu bağlamda bu çalışma grubunun amacı yargısal davranış alanını tanıyaak AYM’nin yargısal tutumunu irdelemektir. Türkiye’de AYM’nin yargısal davranışı konusunda son yıllarda bir ilgi gözlemlenmektedir. Özellikle bireysel başvurunun hukukumuzda her geçen gün artan rolü karşısında AYM içtihadını giderek daha yakından takip edilmektedir. Bu bakımdan AYM’nin tutumunun yargısal davranış perspektifinden analiz edilmesi içtihadın sürekliliğine yönelik bir öngörü sağlayabilir ve kararların kırılganlığının ölçülmesini mümkün kılabilir. Bu bağlamda grubun amacı Türkiye’de hukuk literatürünün yabancı olduğu bir araştırma yöntemini anayasa hukukunun imkanları ile bir araya

getirmeye çalışmaktır. Bu grubun kurulması öncelikle öğrencilerin “yargısal davranış” çalışmalarını tanımasına katkı sağlayacaktır. Ayrıca grupta yapılacak okumaların ve tartışmalar, öğrencilerin hukukun nasıl uygulandığına dair anlayışlarını geliştirecek, teori ile pratik arasındaki farkın törpülenebileceği bir imkân olarak kullanılabilecektir.

İzlenec

1. Hafta: Yargısal Davranış Çalışmalarına Giriş

- Epstein, Lee, and Nicholas W. Waterbury. "Judicial Behavior." Oxford Research Encyclopedia of Politics. December 17, 2020. Oxford University Press.
- Danziger, S, Levav, J., & Avnaim-Pesso, L. (2011). “Extraneous factors in judicial decisions”. Proceedings of the National Academy of Sciences of the United States of America, 108(17), 6889-6892.
- Mehmood, S., Seror, A. & Chen, D.L. “Ramadan fasting increases leniency in judges from Pakistan and India”. Nat Hum Behav 7, 874–880 (2023). <https://doi.org/10.1038/s41562-023-01547-3>

2. Hafta: Tutumsal Model

- Segal, Jeffrey A. and Alan J. Champlin, “The Attitudinal Model” in Howard, R.M., & Randazzo, K.A. (2017). Routledge <https://doi.org/10.4324/9781315691527> Handbook of Judicial Behavior. Routledge.
- Solberg, Rorie, and Eric N. Waltenburg, 'Attitudinal Judging: Partisanship and Ideology', in Lee Epstein, and others (eds), The Oxford Handbook of Comparative Judicial Behaviour (2024; online edn, Oxford Academic), <https://doi.org/10.1093/oxfordhb/9780192898579.013.7>, accessed 12 Nov. 2025.

3. Hafta: Stratejik Model

- Epstein, Lee, and Jack Knight, “Strategic Accounts of Judging”, in Howard, R.M., & Randazzo, K.A. (2017). Routledge <https://doi.org/10.4324/9781315691527> Handbook of Judicial Behavior. Routledge.
- Epstein, Lee, and Keren Weinshall. 2021. The Strategic Analysis of Judicial Behaviour: A Comparative Perspective. Cambridge: Cambridge University Press.
- Epstein, Lee, and Jack Knight, 'How Personal Motivations Affect Judges' Decisions', in Lee Epstein et al (eds), The Oxford Handbook of Comparative Judicial Behaviour (2024; online edn, Oxford Academic), <https://doi.org/10.1093/oxfordhb/9780192898579.013.10>, accessed 12 Nov. 2025.

4. Hafta: Hukuksal Model

- Pickerill, J. Mitchell & Christopher Brough, “Law and Politics in Judicial and Supreme Court Decision Making” in Howard, R.M., & Randazzo, K.A. (Eds.). (2017). Routledge Handbook of Judicial Behavior. Routledge. <https://doi.org/10.4324/9781315691527>
- Morell, Alexander. “Legalism and Professional Norms”, in Lee Epstein, and others (eds), The Oxford Handbook of Comparative Judicial Behaviour (2024; online edn, Oxford Academic), <https://doi.org/10.1093/oxfordhb/9780192898579.013.6>, accessed 12 Nov. 2025.

5. Hafta: Yargısal Karar Alma Süreci

- Corley, Pamela C. & Artemus Ward, “Opinion Writing in the U.S. Supreme Court”, Howard, R.M., & Randazzo, K.A. (Eds.). (2017). Routledge Handbook of Judicial Behavior. Routledge. <https://doi.org/10.4324/9781315691527>
- Kelemen, Katalin. “Dissents and Other Separate Opinions”, in Lee Epstein, and others (eds), The Oxford Handbook of Comparative Judicial Behaviour (2024; online edn, Oxford Academic, 18 Dec. 2023), <https://doi.org/10.1093/oxfordhb/9780192898579.013.27>, accessed 12 Nov. 2025.

6. Hafta: Türk Anayasa Mahkemesinin Yargısal Davranışı (I)

- Ayata, Ahmet. Anayasa Mahkemesinin Yargısal Davranışı: Hibrit Bir Analiz (Ankara: Yetkin 2024)

7. Hafta: Türk Anayasa Mahkemesinin Yargısal Davranışı (II)

- Erdem, Abdullah Yasin. Yargıç Davranışı - Türk Anayasa Mahkemesi Norm Denetimi Kararlarında Ayrışık Oylar: Ampirik Bir Analiz. İstanbul: On İki Levha, 2025

Katılımcıların Yükümlülükleri

- Çalışma grubu on beş günde bir toplanacaktır.
- Öğrenciler her toplantıdan önce ilgili haftanın materyalini okumalıdır.
- Grubun üye sayısına göre belirlenecek sayıda katılımcı, ilk hafta hariç, her oturumda kendilerine verilen bir okumayı veya mahkeme kararını 15 dakikada sunacaktır.

Başvuru Koşulları

- Bu gruba başvuru için herhangi bir not ortalaması şartı yoktur.
- Başvuran öğrencilerin aşağıdaki dersleri başarıyla tamamlamış olması gerekir:
Medeni Hukuk I-II
Anayasa Hukuku I-II
- Öğrenciler, bu çalışma grubuna neden katılmak istediklerini açıklayan bir niyet mektubu sunmalıdır. Niyet mektubu 500 kelimedenden uzun olmamalıdır.